

Aan:
Het dagelijks bestuur van de Vervoerregio Amsterdam

Datum	3 september 2024	Onderwerp	RAR-advies over samenloop van grote projecten en stremmingen in 2025
Uw kenmerk			
Ons kenmerk	20240903/RAR/Samenloop projecten		

Geachte leden van het dagelijks bestuur,

Inleiding

Recent hebben werkzaamheden van RWS aan de A10 en werkzaamheden van de gemeente Amsterdam bij IJburg tot grote verkeersproblemen geleid. Veel automobilisten probeerden via de stad hun route te vervolgen en liepen daar vast. Dat hinderde ook het bus- en tramverkeer op verschillende routes. In de berichtgeving rond die werkzaamheden werd niet ingegaan om als het maar even kan meer gebruik te maken van het openbaar vervoer.

Uiteraard heeft de RAR er alle begrip voor dat infrastructuur goed moet worden onderhouden en dat werkzaamheden gevolgen hebben. Echter dan moet het openbaar vervoer in staat zijn goed te functioneren. Dat betreft zowel de doorstroming op de reguliere routes als op vervangende routes. Het laatste in het geval ook gelijktijdig infrastructuurwerkzaamheden voor het OV plaatsvinden.

Situatie 2025

In 2025 zullen in het kader van Amsterdam 750 veel evenementen worden georganiseerd. Ook zal SAIL weer plaatsvinden. Tegelijk heeft de RAR vernomen dat RWS wederom een aantal ingrijpende onderhouds- en andere infrastructuurprojecten wil gaan uitvoeren die het autoverkeer wekenlang zullen beïnvloeden. Op zich zou dat juist extra reden moeten zijn om het gebruik van het OV te promoten voor een goede bereikbaarheid van de stad en de regio. Echter in 2025 vinden ook veel infrastructuurprojecten bij het OV plaats, al dan niet als gevolg van herprofileringen in straten in Amsterdam.

Daarom komt de RAR met dit advies om mogelijke grote verstoringen in de bereikbaarheid in 2025 zo veel als mogelijk te voorkomen.

Advies van de RAR

1. Garandeer de bereikbaarheid van de stad in 2025, met name per openbaar vervoer:
 - Een strategische aanpak op bestuurlijk niveau is noodzakelijk. Wij wijzen erop dat dit elders in het land ook gebeurt, zoals voor de verkeerssituatie rond de NATO-top in Den Haag in 2025. Dan blijkt het tevens mogelijk om de voorgenomen planning van infrastructuurprojecten aan te passen. Wij vragen het DB van de VRA om coördinatie alsmede ondersteuning van de OV-bedrijven om zo goed mogelijk veel reizigers te kunnen vervoeren.

- Treed hiervoor zo snel mogelijk in overleg met de gemeenten Amsterdam, Diemen en Ouder-Amstel, RWS, het ministerie van IenW, Provincie Noord-Holland, de OV bedrijven (GVB, NS, Connexxion, EBS, Keolis en Syntus) en het project Zuidasdok.
- Breng de impact van de gelijktijdigheid van voorgenomen infrastructuurprojecten beter in beeld. Relateer die aan de bereikbaarheid van de regio Amsterdam in 2025, waaronder de gevolgen van en voor geplande evenementen rond Amsterdam 750, SAIL en andere reguliere grotere evenementen. Kijk vooral naar de te verwachten bezoekersstromen. Dit alles in relatie tot dan beschikbare logische routes met het OV van voldoende capaciteit en betrouwbaarheid.
- Kijk ook naar mogelijke aanpassing in de planning van evenementen, in omvang en tijdstippen of de verkeersstromen in redelijkheid kunnen worden verwerkt.
- De inzet moet gericht zijn om de verstoring van de bereikbaarheid in het algemeen en de bereikbaarheid per openbaar vervoer in het bijzonder, te minimaliseren. Kijk daarbij nadrukkelijk naar de mogelijkheid van herprioritering en fasering van projecten (zie punt 2).
- Maak tevens een plan voor mitigerende maatregelen voor een goede bereikbaarheid per openbaar vervoer (punt 3).

2. Herprioritering van projecten in de tijd en omvang:

- De RAR adviseert diverse projecten in Amsterdam anders te prioriteren en te faseren. Dit betreft zowel projecten van de gemeente(n) als die van RWS.
- De metro zal door werkzaamheden aan het Zuidasdok een aangepaste dienst moeten rijden, net als dit jaar. Maar dan rijdt de metro tenminste wel. Gelijktijdig worden grote werkzaamheden door RWS verricht. Het OV moet een alternatief bieden voor een deel van het wegverkeer. Echter het bus- en tramverkeer zou dan in de stad ook hinder van extra autoverkeer kunnen ondervinden als gevolgen van de werkzaamheden van RWS en de gemeente.
- De RAR adviseert om dan niet gelijktijdig de metro buiten dienst te stellen tussen RAI en Over-Amstel en verder. Desnoods rijdt de metro over één spoor. Anders is ook de metrowerkplaats niet of nauwelijks bereikbaar. De metro is met tram en bus nodig om een alternatief te bieden bij wegwerkzaamheden.
- De herprofilering van de Linnaeusstraat en Middenweg zou later kunnen plaatsvinden. Daarbij zou de spoorvernieuwing voor de tram op de kruising Wijtenbachstraat/ Linnaeusstraat als separaat project kunnen worden uitgevoerd, aangezien de RAR begrepen heeft dat dit zeer urgent is. Dat zal dan echter een zo kort mogelijke doorlooptijd moeten hebben om de bereikbaarheid van de GVB-tramwerkplaats in Diemen te garanderen. Ook kan bekeken worden of bepaalde wisselverbindingen op die kruising zolang mogelijk gebruikt kunnen worden, zoals bij de spoorvernieuwingen op de kruisingen Overtoom/Bilderdijkstraat en Ceintuurbaan/Van Woustraat.
- Kijk ook naar mogelijkheden om andere projecten in de stad te herprioriteren.

3. Pakket aan mitigerende maatregelen voor het openbaar vervoer:

- Maak als VRA samen met de gemeenten (Amsterdam in het bijzonder) en OV-bedrijven een draiboek van maatregelen, zowel in de planning van alternatieve routes en diensten van het OV, als maatregelen op straat gedurende de werkzaamheden. Ga uit van een grote rol van het openbaar vervoer om de bereikbaarheid te dienen. Betrek daar waar mogelijk tariefacties bij om het gebruik van het OV te stimuleren.
- Houd tram- en busroutes vrij, die mogelijk hinder ondervinden van werkzaamheden van RWS aan de rijkswegen. Met de ervaringen van deze zomer en verkeersmodelanalyses moet eenvoudig in kaart te brengen zijn waar hinder kan optreden.

- Zo nodig worden straten of delen daarvan in één richting afgesloten voor het autoverkeer. Verkeersregelaars en andere maatregelen dienen ingezet te worden om OV-routes vrij te houden van stremmingen door het autoverkeer bij wegenprojecten van RWS. Ook zijn extra maatregelen nodig bij de afslagen met de S106 om de tramlijnen 1 en 17 ongehinderd te laten doorstromen. Desnoods aangevuld met fysieke hulpmiddelen als bedienbare slagbomen om blokkades van de tramroute te voorkomen. Een groot pakket aan maatregelen blijkt ook mogelijk tijdens de Formule-1 wedstrijden in Zandvoort.
- Creëer tijdelijk vrije bus- en trambanen om een alternatief voor de auto te bieden, zonder dat tram en bus vastlopen in sluipverkeer. Denk aan de route van lijn 19 in Oost. Kijk ook naar de route van buslijn 37 over de Amsterdamse brug.
- Zorg voor meer robuustheid van het tramnet om zinvolle of zelfs essentiële alternatieve routes te kunnen rijden. Dat geldt met name voor de aanwezigheid van wissels om omleidingen mogelijk te maken.
- De RAR wijst op een eerder uitgebracht advies om wisselverbindingen bij de VU aan te leggen (in twee richtingen) tussen de routes van de lijnen 5/25 enerzijds en lijn 24 anderzijds. Voor de IJburgtram kon i.v.m. de verbouwing van CS een wisselverbinding ter hoogte van het Rietlandpark met lijn 7 aangelegd worden voor de bereikbaarheid van de tramwerkplaats. En dat ook nog eens op kosten van ProRail. De nog veel ingrijpender verbouwing van het Zuidasdok vraagt ook om meer maatregelen voor tram en bus voor de komende jaren.
- Zet als de metro onverhoopt niet rijdt door werkzaamheden extra treinen van NS in op de trajecten Zuid – RAI – Duivendrecht - Diemen Zuid en Zuid – RAI – Bijlmer-Arena – Holendrecht. Treingebruik op deze trajecten dan tegen GVB tarief.
- Stel tijdelijke buslijnen in als tramlijnen gestremd zijn door werkzaamheden. Wees daarbij creatief, door ook lijnen van de regionale vervoerders tijdelijk door te trekken. Of door deze een iets aangepaste route te geven, zodat GVB tram- en bushaltes kunnen worden bediend. Opties zijn:
 - Bussen van Connexxion vanaf station Zuid doorrijden naar RAI en Amstel.
 - Bussen van Connexxion en Keolis die vanaf de Diemerknop niet over de snelweg, maar via de Weteringweg en Hartveldseweg naar het Amstelstation en station Zuid rijden.
 - Lijnen van EBS die vanaf metrostation Noord doorrijden naar Amsterdam Oost en Amstel via de route van GVB buslijn 37, of waar dat kan via de snelweg. Kijk ook naar doorrijden naar Sloterdijk.
 - Bussen van Connexxion die vanaf de Elandsgracht via de Marnixstraat of Stadhouderskade en Haarlemmerhouttuinen doorrijden naar het CS.
 - Buslijn 382 van Connexxion vanaf Sloterdijk doorrijden naar de Elandsgracht tijdens de stremmingen voor tramlijn 19 vanwege de werkzaamheden aan de Oranje Loper.
- Instellen van extra tramlijnen, waaronder het doortrekken van lijn 25 vanaf station Zuid verder de stad in naar de metro Oostlijn (Weesperplein of Amstel). Tevens de mogelijkheid van een tramlijn van Amstel naar RAI als de metro op dat traject gestremd is door werkzaamheden.
- Extra rijden op een aantal bestaande lijnen en uitbreiden van de bedieningstijden 's avonds en 's nachts (mogelijk ook tram en metro).
- Afwegen of de stremming van de metro bij Over-Amstel op een ander moment kan plaatsvinden, dan net op het moment van de grote stremmingen op de Rijkswegen en de tram in Amsterdam-Oost.
- Kom met speciale tariefacties om het OV-gebruik te stimuleren. Ook dit zou onderdeel van de regie van de VRA moeten zijn.
- Monitor dagelijks de ontwikkeling van het vervoer en de doorstroming, ook door ter plekke te kijken hoe maatregelen uitpakken, om zo mogelijk snel bij te kunnen sturen. Met speciale

aandacht voor de toegankelijkheid van haltes met veilige en toegankelijke looproutes, juist ook voor mensen met een beperking

- Om dit pakket te realiseren is opschaling nodig naar politiek niveau om mitigerende maatregelen af te dwingen.

4. Communicatie en begeleiding:

- Essentieel is zeer tijdige en uitgebreide communicatie voorafgaand aan projecten en informatie over alternatieven, vooral voor het openbaar vervoer. Mensen snappen best dat onderhoudswerkzaamheden moeten plaatsvinden, maar willen wel tijdig hierop kunnen anticiperen.
- Wijs bij wegenprojecten en evenementen veel nadrukkelijker op het gebruik van OV.
- Er is meer begeleiding in en rond het OV nodig tijdens de projecten. Dit niet alleen op de plek waar gewerkt wordt, zoals deze zomer op station Zuid vanwege het Zuidasdok. Juist op alternatieve reisroutes en overstappunten elders in de stad is begeleiding nodig. Zoals op metrostation Van der Madeweg. Dit geldt met name voor mensen die daar niet bekend zijn of reizen met een beperking.

De RAR denkt graag verder mee over mogelijke oplossingen en dringt vooral op spoed aan om overleg op hoog niveau voor coördinatie, herprioritering en plannen voor mitigerende maatregelen.

Met vriendelijke groet,
namens de Reizigers Advies Raad

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Bart Drenth', with a horizontal line underneath the name.

Bart Drenth
Voorzitter